

Controerse en opwinding tussen de bomen

Bijlage "DS2", - 16 Aug. 2011
Pagina 4

Jazz Middelheim moest tot zondag wachten op de zon, maar muzikaal beleefde het spannende dagen. Daar tekenden de Belgische trompettist Bert Joris en de New Yorkse alleskunner John Zorn voor.

Van onze medewerker

De majestueuze bomen, het kasteeltje, de vijver, kortom het prachtige Park den Brandt in Antwerpen blijft een uniek decor voor een jazzfestival. Al stond er gelukkig een grote tent, want met het kwakkelweer duurde het tot zondagmiddag eer de dekens op het gras konden worden uitgerold.

Het festival was bijna thematisch opgebouwd, met een Belgisch kleurende openingsdag, een dag voor John Zorn, een populair uitwaaiende zondag en een slotdag in het teken van de link tussen de jazz en Afrika, en de muzikale strijd voor een betere wereld. Dat leverde spannende, maar ook omstreden concerten op.

Op de openingsavond maakte vooral de trompettist Bert Joris een grote indruk. Joris stond al vaak op Jazz Middelheim en bewees opnieuw zijn grote klasse. Met het Brussels Jazz Orchestra maakte hij dit jaar het album Signs and signatures. In zijn precieze, rijk geschakeerde composities komt de big band sterk uit de verf. Met groot gemak speelde hij de soepelste frasen. Met de jaren lijkt hij aan expressie en klankkleur te winnen. In 'Magone' was hij meesterlijk, de band sloop heerlijk het nummer 'Connections' binnen. Losbarsten mocht BJO dan weer in 'Uppers and downers', geïnspireerd door Duke Ellington.

Toots Thielemans deed opnieuw wat van hem werd verwacht. Less is more, is nu zijn devies. In elke noot weet hij muzikaliteit en zeggingskracht te leggen. Hij is 89, maar ophouden, dat woord kent hij niet. 'Ik hoop hier nog enige keren terug te komen', zei hij.

De hele zaterdag was gewijd aan John Zorn, een eer die nog niemand te beurt viel op Jazz Middelheim, maar de veelzijdige Zorn bouwde 'zijn' dag doordacht op, met oog voor diverse sferen. Zijn 'Book of Angels', dat driehonderd composities telt, stond centraal. Die songs drijven op Joodse toonladders, maar Zorn verwerkte er ook veel andere invloeden in.

De pianist Uri Caine, nog een alleskunner, trok meteen fors van leer. De piano donderde. Hij stopte er meer ingetogen songs tussen, al lag de nadruk op het ritmische en improvisatorische aspect. Wel een verschil met het vrouwelijke a capella kwartet dat erna kwam. Mycale maakte meerstemmige en vaak plezierige bewerkingen van Zorns composities. Zij zochten er teksten bij, mengden er percussieachtige woordeloze klanken en aanstekelijk gehijg tussen.

Het was vindingrijk en speels, al steeg de intensiteit toch met het Bar Kokhba Sextet. Een ensemble waarin snaarinstrumenten een hoofdrol opeisen. John Zorn, in zijn vertrouwde combat broek waaraan joodse gebedsriempjes bungelden, dirigeerde het ensemble zittend op een stoel. De melancholie en de bedwelmende melodische lijnen van zijn composities dreven naar boven. De bijtende solo's van gitarist Marc Ribot stuwden de muziek naar een climax, het drumspeel van de almaar lachende Joey Baron was een lust voor het oor.

Voor het afsluitende Masada Sextet haalde hij zijn saxofoon boven. De regen kletterde op het tentzeil, maar het was alsof die regen een bijkomende stem werd. De band speelde de oudere Masada-songs, die directer en feestelijker klinken. Ook met een sextet blijft het project Masada, waarbij Zorn een soort folksongs opdist die met messcherpe improvisatiekracht worden gespeeld, uniek. Al klonk het niet zo weergaloos en compact zoals het Masada-kwartet in 1999 op dezelfde plek.

Masada-trompettist Dave Douglas coachte zondag een ensemble van musici die studeren of verbonden zijn aan het Antwerpse conservatorium. Hij speelde zelf enthousiast mee met het Pocket Jazz Orchestra en haalde veel uit deze jonge musici die zijn bloedmooie composities uitstekend tot leven brachten.

En na Lady Linn mocht de New Orleans-legende Allen Toussaint met gitarist Marc Ribot het podium op. Als een gentleman grasduinde hij met veel humor, zwier en elegantie in zijn brede oeuvre. Dat varieerde van een ontroerende versie van 'St. James Infirmary' tot hits als 'Yes we can, can' en 'Southern Nights'. Gitarist Marc Ribot liet in een solospot zijn zingende hoekige gitaar horen, maar toonde vooral respect voor Toussaint.

Jamie Cullum begon zijn concert met een jazzversie van Cole Porters 'Just one of those things' en uitte zijn vreugde dat hij op dit belangrijke festival mocht spelen. Nadien schakelde hij al vlug over naar een hogere versnelling. Twee keer sprong hij op de piano, een funkversie van The Beatlessong 'Come Together' en 'Twentysomething', maar ook nogal melige ballads volgden. Eindigen deed hij met brede meezingkoren, waarbij hij de bomvolle tent op haar kop zette. Als showbeest scoort de hyperkinetische spring-in-'t veld, als jazzzanger schiet hij tekort.

Pure jazz

In het park brandde bij jazzliefhebbers de discussie los over de vraag of popacts als Lady Linn en Jamie Cullum thuishoren op een festival als Jazz Middelheim, met een grote traditie en waar jazzgroten als Sonny Rollins, Bill Evans, Dizzy Gillespie en Sarah Vaughan optraden. Op het Gent Jazz Festival wordt een onderscheid gemaakt tussen de pure jazzdagen en de dagen met meer populaire muziek, die steunt op zwarte roots. Dat is tenminste duidelijk. Jazz Middelheim bewaakte altijd al een zuivere jazzkoers. Een

jazzfestival moet je vanzelfsprekend runnen en financieel levensvatbaar houden. Dat is geen peulschil. Vraag is dan ook welke richting Jazz Middelheim na deze 30ste editie uitstroomt.

Karel Van Keymeulen

Copyright © 2015 Corelio. Alle rechten voorbehouden